

۰۸/۰۹/۲۰۱۵

عزیز کهگدای

مسجد شاه دوشمشیره و پیامدهای آن

رسم و عادت اعراب در اوائل ظهور اسلام این بود که فاتحان و قوماندانان بزرگ شان بعد از فتح نواحی مفتوحه عموماً و یا بعضاً مقابل مزار از سرداران خود و یا در جوار مقبره‌نامه که در جنگ جام شهادت را می نوشیدند بنام شخصیت غفران الله مسجدی اعمار میکردند .

مسجد جامع شاه دوشمشیره «علیه الرحمه» که از اوائل اسلام با اینطرف در افغانستان عبادتگاه شهریان کابل و ارادتمنداناش

میباشد ، مقابل مزار فیض آثار ذات شریف و پُربرتکت یکی از شخصیت های برجسته عالم اسلام یعنی حضرت لیث بن قیس « رض » بن حضرت عباس نواسه کاکای رسول اکرم « ص » فاتح ثانی کابل ، در آغاز پرتو دین مبین اسلام توسط عبدالرحمن بن اشعث بعد از فتح ثانی کابل در حدود ۷۰۰م « ۸۱ق » مطابق رسوم آن زمان اعمار گردیده است ، که چندین بار انهدام و مجدداً تجدید شده است چنانچه بناء قبل از تعمیر موجوده مسجد توسط نصیرالدین همایون بن بابر شاه در ۱۵۴۴م

آباد شده است که یک صفحه از کهنه کاری دیوار قدیم این مسجد در تالار موزیم کابل موجود بود که سال ۹۲۳ش نمایندگی از سال تعمیر مسجد مذکور می نماید .

عمارت پخته کاری موجوده در دوران حکومت شاه امان الله با تمویل و فرمایش والده شان سراج الخواتین دخترش آغاسی شیردل خان لویناب با مصرف یک لک روپیه آن زمان از پول شخصی در ۱۳۰۶ش به اسلوب عالی در دو طبقه اعمار گردید که در سنگ مرمر تاریخ بنای مسجد تذکریافته و در دیوار شرقی مسجد نصب میباشد . چون پول مذکور در آن زمان پول گزاف بود از اینرو اهالی کابل تا دیر زمان آنرا بنام مسجد « لکی » یاد میکردند . این مسجد جامع که ممثل هنر ملی و یادگاری از یک میرمن با شهامت و خداجوی افغان بوده به اسلوب بسیار عالی آباد گردیده که استعداد و توانایی هنر مردم ما را نشان می دهد که تا امروز واجب الاحترام و مرجع عبادات مردم کابل میباشد که با نهایت شوق و ذوق اسلامی ادا میکردند .

استاد فاضل و دانشمند ورزیده مرحوم مغفور محمد ابراهیم « خلیل » عضو انجمن تاریخ افغانستان و یکی از نویسندگان و خطاطان خوش نویس وطن ، مؤلف کتاب «مزارات شهر کابل» شعر موزونی در مورد زیبایی این مقام در ۱۳۳۹ش انشاء نموده که قسمتی آن اینست :

از جاده احمد شاهی یک بار گذر کن	در منظره شاه دوشمشیره نظر کن
دریا بمیان ، کوه دو سو ، سبزه بهرسو	جان تازه ز نظاره این کوه و کمر کن
از فیض نسیم خوش و جان بخش شمالش	دل تازه و مشکین نفس ای جان پدر کن
از مسجد فرخنده و گل دسته زیبایش	ای پر خرد افزایش انوار بصر کن
این ست نخستین اثر مقدم اسلام	خود را چو مؤرخ ز روایات خبر کن
آنگاه بسی حرمت و بس قدر شناسی	زین معبد با عظمت و تاریخی اثر کن
در سه شب مخصوصه هر ماه درین جا	نظاره کیفیت انوار قمر کن

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

درمسجد آن آی و دو گانه به یگانه
از شکر ادا ، با ادب و دیده ترکن
زان شکر به کام و دهن جان و دل خود
لبریز حلاوت صفت تنگ شکرکن
پوشد چو « خلیل » از چمن دهر نظر را
از دیدن این یادی از آن خسته جگرکن

جاده آبرومند و تاریخی اندرابی که در ۱۳۱۲ش به صورت عصری اعما گردیده است

جمعه، عیاد، مراسم فاتحه، وملاقاتها، مشوره ها ومجالس اجتماعی مظهر خورد درین مسجد علاوه بر نمازهای پنجگانه و بزرگ برگزار میگردد . اعیضرت امان الله خان ، شاه مترقی و معارف پرور که علاقه خاص به سواد آموزی رعایا داشت ، در طبقه دوم مسجد مذکور یک تعداد جوانان وشاگردان اهل کسبه و بیکار را شخصاً درس میداد.

متأسفانه در اثر جنگها و بحران تنظیم های نامنظم بر سر قدرت ، جاه وجلال ، جنبش های قومی و زبانی، تلاشهای گنه آلود نفسی و دسایس محیلانۀ همسایگان ضربه های سنگین به پایگاه اقتصادی واجتماعی کشور وارد نمودند، مدنیت وآثار تاریخی کشور مخصوصاً شهر تاریخی کابل را تحت الشعاع قرار داده به رکود مواجه ساخت .

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنيزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

عبادتخانه علیقدرو مبارک یادگار دوره امانی

این هم گوشه از صحن مسجد مبارکه که دست فروشان و

که لانه کبوتران شده است

دانه فروشان خودسر آنجا را اشغال کرده اند

همه میدانیم که کبوتر پرندۀ پیام آور صلح و صفا و مونس خوشی و رفیق انسانهاست و از قدیم الایام امرأ، شاهان، ثروتمندان و مردم در منازل خود این پرندگان خوش رنگ را نگهداری میکردند، در زیارتها و اماکن تفریحی و غیره نیز بصورت آزاد جمع می شدند و دولت های وقت برای جلوگیری از تجمع کبوتران در مراکز عامه و حفاظت محیط زیست، کبوترخانه های بزرگ و عصری دور از شهر آباد کرده، معاش محافظین و خوراکه پرندگان را از بودجه دولت اجرا میکرد. چنانچه نمونه آن در جوار قصر چهلستون بالای قسمت غربی کوه « هندکی » و کوه ارغوان زار خواجه صفا هنوز هم پابرجاست.

امروز مردمان بیکار، جوانان ماجراجو، دست فروشان و دوره گران، کبوتران صحرايي را در صحن و دورو پیش مسجد و راه عامه جمع کرده به عنوان ثواب « استفاده سواز کلام الهی » پرندۀ هارا خوراک میدهند که با این کار ثواب ترافیک را مختل و موجب کثافات و حشرات و بیخال پرندگان و تولید نسل شان در عمارت مسجد میشوند. پرواز پرندگان بگرد و نواحی مسجد بوی نا مطبوع در خارج و داخل مسجد تولید کرده محل مناسب برای رشد و تکثیر حشرات پرندگان و رخته موش ها بداخل عبادتگاه باعث شیوع امراض میشود. مهمتراز همه دانه دادن کبوتران باعث کندی وسایذگی نول پرندۀ شده و آنها نمیتوانند به درستی چوچه های خود را دانه بدهند. سازمان حفاظت حیات وحش پارکهای ملی ملل متحد دانه دادن پرندگان را بالای اسفلت، سمنت و غیره زمینهای سخت قدغن کرده است، مدیریت پارک های ملی ریاست جنگلات وزارت زراعت افغانستان از این موضوع واقف است.

علاوه بر آن پرندۀ ها، دست فروش ها و ایله گردان به محیط زیست آسیب می رسانند و از لحاظ مسایل محیطی و ایکالوژیکی بمرور زمان باعث خرابی تعمیر و هوای داخل مسجد میگردد، در صورتیکه دولت اقداماتی را اتخاذ نکند، بی بند وباری های خطیرو خودسری ها و استفاده از بنیادگرایی دینی و سیاسی دوام نموده فاجعه های بزرگ و جبران ناپذیری را سبب خواهد شد مانند خادم مسجد، متهم درجه اول با پارچه های کلام الله که نزد خود داشت باعث تحریک مردم و قتل فرخنده مظلوم گردید. « حضرت مولانا میفرماید: حیف می آید مرا کاین دین پاک در میان جاهلان گردد هلاک ».

این بی باکی ها و بی اعتنایی ها بیشتر از یک دو دهه اخیر بر راه افتاده است که از آن بوی یک فاجعه بمشام میرسد. حیات باشندگان و نمازگذاران نقض گردیده و یک نوع انارشیزم را بیار می آورد، ازجانبی از دیات و تراکم نفوس بیش از حد در شهر کابل مشکلات زیادی از قبیل آلودگی محیط زیست و غیره را خلق نموده است. حفاظت محیط زیست یک ضرورت اخلاقی، دینی و اجتماعی است که احترام به آن، احترام به مردم علی الخصوص، اطفال و نسل آینده است، حفاظت و تمیز نگه داشتن محیط زیست وظیفه همه بشریت است.

د پانو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

افغانستان سرشار از جنگ ، بی عدالتی ، خشونت ، حکومت ضعیف ، اداره فاسد ، خودسری و بی بند وباری ، فقر و نابرابری حیات مردم را دچار آسیب های جبران ناپذیر خواهد ساخت. بنابراین دولت محدودیت های علیه فعالیت های تخریبی محیط و اماکن ایجاد کند از طرفی اکثر این مسائل مسئولیت دولت است . بی توجهی شاروالی به مسائل حفظ محیط ، آبادانی و صفایی شهر ، بجای قدرواحترام به آثار تاریخی و صفایی شهر فضیلت حفظ مساجد و اماکن مقدسه ، به بلند منزل های بی کیفیت ارج میدهد.

جاده اندرابی که بنام جاده احمد شاهی یاد میشود یکی از جاده های پاک با هوای گوارای چاردهی و عمارات عالی کابل است که از تراکم نفوس ، ترافیک غیرمنظم ، کیفیت پایین هوا ، رنج میبرد و شهر مقبول کابل بنابر عظمت تاریخی که دارد ، امروز در ردیف شهرهای کثیف جهان قرار گرفته است . متأسفانه پایتخت کشور در سه دهه با تنفس دود و باروت ، تراکم تکان دهنده جمعیت ، مهاجرت روستا نشینان به شهر و تبدیل حیات روستایی به فرهنگ شهرنشینی ، باشندگان کابل چنین افزایش نا متوازن راهرگز ندیده اند.

« پایان »

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې ښې پازوالې د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ